

Miljöarbetet i Centralpalatset

I november slutförs ett av de två miljöanpassade ombyggnadsprojekt som Statens fastighetsverk för närvarande bedriver. Det är ombyggnaden av Centralpalatset i Stockholm som blir klar. Centralpalatset, som i dag är säte för miljödepartementet, uppfördes 1895–98 efter ritningar av Ernst Stenhammar.

Byggnaden i granit och sandsten var ett av Stockholms första 'moderna' affärs- och kontorshus där konstruktionen fick framträda i fasaden.

Ombyggnaden, som har tagit cirka ett år, görs för att förbättra arbetsmiljön, speciellt ventilationen som har varit dålig. Även brandskyddet förbättras. Väggarna målades om redan 1993 med så kallade emulsionsfärger som inte innehåller plast eller miljöfarligt lösningsmedel.

Det som gör denna ombyggnad speciell i miljösammanhang är, enligt Jari Lalli, miljöspecialist vid Fastighetsverket, att man från början har tagit ett helhetsgrepp om miljöfrågorna. För varje del i ombyggnaden tas miljöhänsyn. Ofta tittar man annars bara på att en del i ett projekt, till exempel energi eller färg, ska vara miljövänlig.

En särskild miljöbesiktning gjordes i oktober 1995 då byggnaden värderades utifrån aspekterna energi, inre miljö, kretslopp och yttre miljö.

Ett miljöprogram för varje åtgärdsområde har tagits fram för arbetet. Detta, menar Jari Lalli, gör att miljöarbetet kan konkretiseras för dem som gör jobbet.

– Vi kan till exempel tala om för våra konsulter vad en färg eller byggskiva inte får innehålla och vilka krav vi har på den, men sedan behöver vi inte lägga oss i vilken färg eller byggskiva konsulten väljer. Detta förutsatt att de överensstämmer med de övriga

Ny teknik ska leda morgon- och kvällssol ner i de trånga innergårdarna.

krav vi ställer på till exempel funktion eller estetik, säger han.

Under projektets gång görs kontinuerliga miljöuppföljningar och en utvärdering ska göras när projektet är klart.

Miljöaspekterna är dock inte det enda som Fastighetsverket måste ta hänsyn till vid en ombyggnad. Hänsyn måste också tas till den kulturhistoriska miljön samt till ekonomin. Därför måste avvägningar och kompromisser göras.

– Miljöarbetet får inte bli statiskt och om det finns starka skäl måste man kunna välja andra alternativ än det mest miljövänliga, säger Jari Lalli.

Som exempel nämner han belysning. I vissa rum skulle man förvanska en kulturell eller historisk miljö om man väljer lysrör och då måste man kunna göra avsteg och använda glödlampor istället.

En del udda eller annorlunda lösningar har det också blivit. För att kyla luften i Centralpalatset kommer man till exempel att ta kyla från Stockholms ström och föra in kall nattluft i huset. Normalt används luftkonditionerings-

aggregat som drar mycket energi och innehåller köldmedel som kan skada klimat och ozonskikt. Man funderar också som bäst på att köpa in ett nytt system för att få in mer ljus till de fyra innergårdar som finns i huset. Tekniken är ny och går ut på att fånga även det snett infallande solljuset morgnar och kvällar.

I projektet har man också försökt minska byggavfallet. Målsättningen har varit att endast 30 procent av avfallet ska gå till tippen för att det inte kan återvinnas. Riktigt dit har man inte nått, utan ligger i dag på 50 procent. Enligt Jari Lalli har svårigheten varit bristen på sorteringsutrymme eftersom det är trångt på gatan och hyresgästen har varit kvar i huset under ombyggnaden.

Att vara kvar i huset under ombyggnaden har naturligtvis varit jobbigt för personalen på miljödepartementet och Jari Lalli medger att trots att målsättningen har varit att städa dagligen och efter varje avslutat projekt har det tyvärr inte alltid fungerat.

En miljöanpassad ombyggnad blir dyrare än att bygga om på vanligt sätt. Men på lång sikt anser Jari Lalli att det lönar sig. De som lämnar anbud måste nämligen visa vad produkten kommer att kosta under hela livscykeln. Det handlar alltså inte bara om vad till exempel en fläkt kostar att köpa in och montera utan också om vilka energikostnader den genererar under sin livstid.

Ombyggnaden av Centralpalatset är den första miljöanpassade ombyggnaden som blivit klar i Statens fastighetsverks regi, men i framtiden ska, enligt Jari Lalli, Fastighetverkets alla ombyggnader ske på samma miljöanpassade sätt som detta. ■

Malin Schiratzki

